

Συγγραφέας

Media: ΤΑ ΝΕΑ
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Page: 1,76-77

Published at: 26-04-2025

Author:

Surface: 1373.07
cm²

Circulation: 24590

Subjects:

**ΑΜΑΝΤΑ
ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ**
Συγγραφέας
ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ
ΕΦΗ ΦΑΛΙΔΑ

Πέρασαν τριάντα χρόνια από το πρώτο της διήγημα «Εξω η ζωή είναι πολύχρωμη» με το οποίο η Αμάντα Μιχαλοπούλου ξεκίνησε, πέρα από δημοσιογράφος, να συσπίνεται στο αναγνωστικό κοινό και ως συγγραφέας να ανοίγει τον κόσμο της. Με το νέο της βιβλίο «Το μακρύ ταξίδι της μιας μέσα στην άλλη» (από τις εκδόσεις Πατάκη) ανεβοκατεβαίνει τα σκαλοπάτια της κυμαινόμενης συναισθηματικής της διάθεσης, εμπλέκει τα πρόσωπα του οικογενειακού της περιγύρου με όνειρα και διαλόγους γυναικών, έντεχνα αναμειγνύει αποσπάσματα από έργα άλλων λογοτεχνών, που με ελικρινεία το παραδέχεται δίνοντας διευκρινίσεις στις σημειώσεις τέλους, ενώ μοιράζεται τις σκέψεις της για το γυναικείο σύμπαν. Και αν κάτι επιδιώκει να μείνει από αυτήν τη συμπεριληπτική φόρμα λόγου όπου αναδύονται ποιήματα και επιστολές, θραύσματα βιωμάτων και αναμνήσεων με ασκήσεις συνειρμικής γραφής και δημοσιογραφικές συνεντεύξεις, είναι η ανάγκη της να εκμυστηρευτεί τις διαπιστώσεις της περί μητρότητας και άλλων κοινών δαιμονίων.

Υπάρχει μια αίσθηση υποχρέωσης για εξομολόγηση ενδόμυκων σκέψεων, πιο σωματικών, σε αυτό το βιβλίο. Τι σε παρακίνησε;

Υποχρέωσης όχι. Ίσως μπορούμε να μιλήσουμε για υποχρεωτική κατάφαση: όσο μεγαλώνουμε ερχόμαστε πιο κοντά στο σώμα μας, στις λειτουργίες του, στη θνητότητά του. Είναι ένα είδος απελευθέρωσης, η αρχή του τέλους μιας καταναγκαστικής υπνοβασίας. Το σώμα αδειάζει, οι ορμόνες δεν υποστηρίζουν τη λειτουργία του και οι ακατάσχετες σκέψεις της αϊπνίας δημιουργούν ένα εφιαλτικό υπαρξιακό νήμα, υφαίνοντας την αγωνία νύχτα και μέρα. Ηθελα να μιλήσω για αυτή την τρωτότητα με όσο περισσότερο χιούμορ γίνεται. Με βοήθησαν τα όνειρα της ηρωίδας μου, ο παραλογισμός τους και η φαντασμαγορία τους. Γιατί αν το καλοσκεφτούμε, όταν ονειρευόμαστε σ' ένα δωμάτιο σκοτεινό, είναι για λίγο πιθανά όλα τα σενάρια. Η ζωή αποκτά, όσο κοιμόμαστε, το νόημα που παραπονιόμαστε ότι λείπει.

Η μετάβαση στην εμμηνόπαυση χρειάζεται τη λογοτεχνία για να καταργηθεί το ταμπού της ηλικίας;

Η λογοτεχνία, η τέχνη γενικότερα, θέτει βαθύτερα ένα ερώτημα που μας απασχολεί, δημιουργεί παραφύλαδες αλληλοσυνδεόμενων νοημάτων. Η εμμηνόπαυση είναι μια φυσική λειτουργία, φορτισμένη όμως με μύθους και

προπατορική θλίψη. Είναι σαν η Εύα μέσα μας να σταματάει επιτέλους να τιμωρείται για την επιθυμία της και ταυτόχρονα να πρέπει καταναγκαστικά να αγιάσει. Πάει η τιμωρία της εμμένου ρύσης, έτσι όπως τη συνέλαβαν οι Ευαγγελιστές στο χριστιανικό παραμύθι. Και η «άμυαλη» γυναίκα μπορεί επιτέλους να ψυχάσει εκτός παραγωγής, αφού ο ρόλος της είναι εκ προοιμίου συνδεδεμένος με την τεκνοποίηση. Θα μπορούσε να είναι μια στιγμή μεγάλης δύναμης και σοφίας, αλλά γίνεται αφορμή μελαγχολίας και πτωπάθειας. Αυτά τα αντικρουόμενα αισθήματα ήθελα να διηγηθώ δίνοντάς τους μια ονειρική διέξοδο. Επειδή μετά από κάθε όνειρο η ηρωίδα μου γίνεται ντετέκτιβ και ψάχνει τα ίχνη του ονείρου στην πραγματικότητα: τι πήγε στραβά αναρωτιέται. Και προσπαθεί να το φτιάξει. Ή έστω να το καταλάβει.

Το ημερολόγιο των ονείρων αναφέρεται σε έναν κατάλογο νοσταλγικών επεισοδίων, ατελεύτητων επιθυμιών, θρήνων για την απώλεια της «νιότητος»;

Ηθελα να είναι το αντίθετο του θρήνου, ήθελα να φτιάξω εξωφρενικά ανέκδοτα. Η ηρωίδα μου δεν βλέπει μόνο Παναγίες, βλέπει επίσης τη Ρόζα Λούξεμπουργκ και τη θεά Δήμητρα. Σκαρφάζω στα μαλλιά της Ραπουνζέλ και της τα βάφει μπλε. Οδηγεί ένα αυτοκίνητο χωρίς φρένο και κάνει κατακόρυφο για να μμηθεί καλύτερα τις νυκτερίδες. Πηγαίνει σε ένα σχολείο καλών μπτέρων όπου το απολυτήριο είναι μια σερβιέτα στην οποία ο βαθμός αγιοποίησης είναι γραμμένος με αίμα. Ωστόσο η νιότη, η ζωτικότητα γενικά, δεν είναι και μια πνευματική κατάσταση; Βλέπεις παιδιά που μοιάζουν με γέρους και γέρους που δεν μεγάλωσαν ποτέ.

Τι φοβούνται σήμερα οι γυναίκες;

Έχουν σοβαρούς λόγους να φοβούνται τα πάντα. Με την έννοια ότι πολύ βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, που κατακτήθηκαν με κόπο και που στη Δύση τουλάχιστον θεωρούνταν δεδομένα, αρχίζουν ξανά να αμφισβητούνται από κυβερνήσεις ημίτρελων μοναρχών. Υπάρχει μια πολύ διεστραμμένη επιστροφή σε παλιότερα μοντέλα συμμόρφωσης. Η λογοτεχνία δεν είναι μανιφέστο αλλά μπορεί να οργανώσει το κοινό ασυνείδητο, μπορεί να παραγάγει ένα συμφωνικό έργο που θα οδηγήσει σε κάποιο είδος επανάστασης, σε μια μορφή κάθαρσης. Εγώ προσπαθώ να αντιγράψω τις μεθόδους του δοκιμίου, της έρευνας και της καθαρής μυθοπλάσις για να οδηγήσω το μυθιστό-

Αμάντα Μιχαλοπούλου
ΤΟ ΜΑΚΡΥ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ

Εκδ. Πατάκη
2025, σελ. 400
Τιμή 18 ευρώ

Αμάντα Μιχαλοπούλου

«Η λογοτεχνία θέτει ερωτήματα, δεν είναι μανιφέστο»

Η συγγραφέας και δημοσιογράφος μιλάει στο «Βιβλιοδρόμιο» με αφορμή την έκδοση του νέου της βιβλίου «Το μακρύ ταξίδι της μιας μέσα στην άλλη», στο οποίο μοιράζεται τις σκέψεις της για το γυναικείο σύμπαν

ρημά μου σε αυτό τον υβριδικό χώρο μεταμόρφωσης, κατασκευάζοντας ένα αναμνάκ της γυναικείας εμπειρίας ανά τους αιώνες.

Το αίτημα της ανεξαρτησίας και της ισότητας πόσο έχει επηρεάσει τον ψυχισμό των σύγχρονων γυναικών;
Ελπίζω πως τις έχει κάνει αγωνίστριες. Με την έννοια ότι παλεύεις και για τον εαυτό σου και αναδρομικά για τη μαμά και τη γιαγιά σου, οι οποίες έζησαν σε κοινωνίες που δεν αναγνώριζαν τα αιτήματά τους. Ή που δεν ήξεραν καν ότι τα όνειρά τους ήταν νόμιμα αιτήματα. Όταν προσπαθώ να εξηγήσω στην εικοσάχρονη κόρη μου πώς ζούσαμε, ποιες ήταν οι επιταγές της δικής μας νεότητας, το περιφερόμενο θέατρο της γυναικείας κατάστασης, σταματάω και σκέφτομαι πόσο χειρότερα ήταν για τη

δική μου μητέρα, στη δεκαετία του '60, με τους κορσέδες και τις ματωμένες φτέρνες από τα τακούνια. Οι γυναίκες επιμορφώνονται εντατικά στο να αρέσουν, να είναι ήσυχες, ευχάριστες και χαμογελαστές. Ο θυμός και η διεκδίκηση ανήκαν ανέκαθεν στον ανδρικό κόσμο, μια γυναίκα που ήθελε να επιτελεί σωστά τον ρόλο της ήταν εργαζόμενη μητέρα και καλή νοικοκυρά, που λέει

Η Αμάντα Μιχαλοπούλου πρωτοεμφανίστηκε στη λογοτεχνία με τη συλλογή διηγημάτων «Εξω η ζωή είναι πολύχρωμη» (1994). Τιμήθηκε με το Βραβείο Μυθιστορηματος του περιοδικού «Διαβάζω» για το «Γιάντες» (1996), το Βραβείο Διεθνούς Λογοτεχνίας του Αμερικανικού Ομοσπονδιακού Ιδρύματος Τεχνών και το Liberis Liber των ανεξάρτητων καταλανών εκδοτών για το «Θα ήθελα» (2005) καθώς και το Βραβείο Διηγήματος Πέτρου Χάρη της Ακαδημίας Αθηνών για τη «Λαμπερή μέρα» (2012)

και το τραγούδι. Ο θυμός της γυναίκας ονομαζόταν υστερία, ο ίδιος θυμός που σε έναν άνδρα ήταν αρρενωπότητα και γόητρο.

Τι έχει αλλάξει στις σημερινές νέες γυναίκες;

Το ΜεΤοο άλλαξε πολλά. Δημιουργήθηκε μια αίσθηση μαχητικής αλληλεγγύης, το νέο λεξιλόγιο έφερε και νέα επίγνωση. Η λέξη «γυναικοκτονία», σε αντίθεση με τη λέξη «ανθρωποκτονία», τη χρήση της οποίας προσπάθησαν πολύ καιρό να επιβάλουν τα κοινωνικά δίκτυα της ανδρόσφαιρας, μετατόπισε τον άξονα της συζήτησης. Στο βιβλίο μου περιλαμβάνω συζητήσεις με τη μητέρα της Ελένης Τοπαλούδη και με μια αμερικανίδα συγγραφέα της οποίας η μητέρα δολοφονήθηκε όταν ήταν οκτώ χρονών. Αλλά και με μια δεκάχρονη Αφγανή, τη νέα γενιά κοριτσιών, που μεγαλώνει τώρα ως απόκληρη, κυριολεκτικά και μεταφορικά. Στο «Μακρύ ταξίδι της μιας μέσα στην άλλη» έχω εντάξει κι ένα γράμμα της κόρης μου, την κριτική της για το βιβλίο που έγραφα. Ήθελα τη φωνή της, τη γλώσσα της, όχι μόνο για λόγους ύφους και συμπεριλήψης, αλλά και γιατί με βοήθησε ουσιαστικά στην επιμέλεια του βιβλίου, με βοήθησε να διορθώσω αυτό που έγραφα ακούγοντας τον αντίλογο της γενιάς της.

Υπάρχουν γέφυρες ή χάσματα ανάμεσα σε γυναίκες διαφορετικών γενεών;
Αυτό προσπαθώ να καταλάβω στο δεύτερο μέρος του μυθιστορήματος, εξ ου και το αλφαβητάριο ιστοριών, οι αφηγήσεις που άκουσα από άλλες γυναίκες. Ή το ετυμολογικό λεξικό όπου γυναίκες από την Αφρική ως την Ιαπωνία μου στέλνουν λέξεις της γλώσσας τους γύρω από ζητήματα αναπαραγωγής και τεκνοποίησης. Πιστεύω στις γέφυρες, όχι στα χάσματα. Γιατί κάθε χάσμα είναι μια ευκαιρία να περάσεις απέναντι, να καταλάβεις. Ας πούμε: γιατί αποκλείστηκαν ως αρετικά τα απόκρυφα ευαγγέλια; Ασφαλώς επειδή δεν βοηθούσαν στη δημιουργία ενός ανδρικού συστήματος σκέψης που απέκλειε αφηγηματικά και ουσιαστικά τις γυναίκες. Αλλά και επειδή εκείνα τα ρηζικέλευθα ποιητικά κείμενα παρουσίαζαν θηλυκά με παράξενες δυνάμεις, μάγισσες κάθε είδους, πολύ μακριά από το πρότυπο της γυναίκας που γεννάει και σιωπά σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας ώσπου να πεθάνει ο γιος της και να αρχίσει ο θρήνος. Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου ασχολούμαι πολύ με τον χριστιανισμό, με το σύνδρομο μάνας - πόρνης που επινόησε για να καθυποτάξει τις γυναίκες. Ταυτόχρονα δεν μπορώ να μην νιώσω δέος μπροστά στην τρομερή πειθώ της χριστιανικής αφήγησης. Το λέω και στις πρώτες σελίδες του βιβλίου: «κάθε δόγμα, ένα επιτυχημένο μυθιστόρημα».

Και οι άνδρες βρίσκουν χώρο ανάμεσα μας ή τους αποκλείσαμε;

Αν ενδιαφερθούν για τη ζωή των γυναικών, αν δεχτούν την παύση προνοιμών που συνεπάγεται η πραγματική ισότητα, θα νιώθουν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα, που λένε και τα παραμύθια. Η πρωίδα μου λέει πως ο κόσμος θα αλλάξει μόνο αν οι άνδρες διαβάσουν για τη ζωή των γυναικών με την ίδια φυσικότητα που διάβαζαν ανέκαθεν οι γυναίκες για τη ζωή των ανδρών. Πριν από αυτό όμως χρειάζεται άνδρες και γυναίκες να αναγνωρίσουν πόσο ύπουλη είναι η πατριαρχία, σε τι αδιέξοδο μας οδήγησε. Και να παίξουν νοερά το παιχνίδι mother resort που έχω συσσωματώσει στο βιβλίο, ένα επιτραπέζιο για τον τρόπο που αγιοποιούμε τις μητέρες σήμερα.